

(1842) “**पु प्रसवैश्वर्ययोः**” (I-भ्वादि:-941. सक. अनि. पर.)

सर्वाण्यपि रूपाणि भौवादिककृत्वतिवत् (196) बोध्यानि । अष्टाध्याय्यां ग्रहणानि सर्वाण्यपि सौवादिकस्यैवेति, तत्र (1844) विशेषरूपाणि द्रष्टव्यानि ।

(1843) “**पु प्रसवैश्वर्ययोः**” (II-अदादि:-1041. सक. अनि. पर.)

‘पुञः सुनोति सुनुते, प्रसवैश्वर्ययोःसौत् ।

गतौ तयोश्च सवति, द्विरुक्त्या तस्य सो न षः ॥’ (श्लो. 21) इति देवः । प्रसवोऽभ्यनुज्ञानम् । ‘ओमिति ब्रह्मा प्रसौति’ (तै. उप. 2-16) । अभ्यनुज्ञां ब्रह्मा ददातीत्यर्थः । ¹सव्यम्-अपसव्यम्-²सुत्वा, सुतः, इति विशेषरूपाणि । इतराणि रूपाणि भौवादिककृत्वतिवत् (196) बोध्यानि ।

(1844) “**पुञ् अभिषवे**” (V-स्वादि:-1247. सक. अनि. उभ.)

दैवश्लोकः, सवतौ (1843) द्रष्टव्यः । अभिषवः=स्रपनपीडनस्तानसुरासन्धानादिः । ³सुवन-ती, ⁴सुत्वा-सुत्वरी, ⁵अभिषुत्य, ⁶सवनम्, ⁷राजसूयः, ⁸सुत्या,

1. ‘अचो यत्’ (3-1-97) इति यत्प्रत्ययः, गुणे ‘वान्तो यि—’ (6-1-79) इति अवादेशः ।

2. धातुरनिट् । कृत्वायां रूपमेवम् । संज्ञायां कप्रत्यये सुतः तनयः ।

3. ‘सुजो यज्ञसंयोगे’ (3-2-132) इति शता । लडादेशात् शतुर्यं भिन्नः, यजमान उच्यते सुन्वन् इति । धातोरुभयपादित्वेन शतरि शानचि च ‘अभिषुण्वन्-अभिषुण्वानः सोमम्’ इत्यपि क्रमेण भवति ।

4. भूते ‘सुयजोः—’ (3-2-103) इति ङनिप् । प्रत्ययस्य ङित्वात् गुणनिषेधः । पित्वात् तुक् । सुत्वा-इष्टवान् यः, स एवमुच्यते । त्रियाम् ‘वनो र च’ (4-1-7) इति ङीप्, रेफश्च ।

5. ल्यपि तुक् । ‘उपसर्गात् सुनोति—’ (8-3-65) इति षत्वम् ।

6. सवनम्=यज्ञः, प्रातर्मध्यसायङ्कालरूपकालत्रयं च । ल्युटि रूपमेवम् ।

7. राजा सूयतेऽसौ इति, राजा वाऽसौ सूयते इत्यर्थे ‘राजसूय—’ (3-1-114) इत्यनेन राजशब्दे उपपदे सुनोतेः क्यप्, दीर्घश्च । राजसूयः=राज्ञैव साधनीयः क्रतुविशेषः । अर्धर्चादित्वात् राजसूयम्-राजसूयः इत्युभयमपि साध्वेव ।

8. ‘संज्ञायां समजनिषदनिपतमनविदपुञ्—’ (3-3-99) इति त्रियां क्यपि, तुकि च रूपमेवम् । सुत्या क्रतुविशेषः ।